

Anoniem laat publiek niet ongemoeid

TONEEL HHHII Anoniem. Bijgewoond: 03/05 in de Rotterdamse Schouwburg. Daar nog te zien t/m 15/05.

DIJLAN VAN VLIMMEREN

ROTTERDAM

Wie anderhalf uur lang helemaal alleen een volle tribune geboeid weet te houden, heeft heel wat in zijn (of in dit geval haar) mars. Steractrice Maria Kraakman (32) pakt het publiek in de openingszin en laat het pas los als ze van het toneel verdwijnt.

Kraakman, sinds kort een Rotterdamse, speelt in de solovoorstelling Anoniem een jonge, Duitse vrouw tijdens de val van het nazi-regime. Anoniem is een authentieke vertelling, gebaseerd op het boek Een vrouw in Berlijn, dagboek aantekeningen van april tot juni 1945. Een boek dat na publicatie werd neergesabeld omdat het te openhartig, te wellustig en te onsentimenteel zou zijn.

De vrouw - de titel van het toneelstuk verraadt de nadrukkelijke privacywens van de auteur - slijt haar uren in een kelder. Van haar vriend Gerd, gelegerd aan het front, heeft ze al negen maanden niets gehoord. Op een koffer met wat kleren na is de vrouw haar bezittingen kwijt. Ze voedt zich met armzalige piepers die naar beton smaken.

Moedig slaat de ik-persoon zich door de vernederingen van drankzuchtige Russische soldaten die in die dagen de Duitse hoofdstad bevolkten. Haar overlevingsdrang is zo sterk dat die alle ontberingen overwint.

Een tranentrekker is het dagboek niet. De aantekeningen zijn een vrij feitelijke weergave van de werkelijkheid. De vrouw stuurt niet aan op (zelf-)medelijden. Maar door het innemende spel van Maria Kraakman, die in Anoniem moeiteloos overschakelt van het Nederlands naar het Russisch, laat het verhaal je niet ongemoeid.

De monoloog wordt ondersteund met zowel vredige als lugubere beelden van paarden. De vrouw associeert het paard met de agressor. De Russische verkrachter met grijze baardstoppels stinkt naar alcohol en paarden. De videomontage is afkomstig van Joanneke Meester, de kunstenaar die in 2004 de voorpagina haalde met het mini-pistooltje dat ze van haar eigen huid had gemaakt.

Zo abrupt als de Berlijnse vrouw stopte met het schrijven in haar dagboek, zo abrupt eindigt de voorstelling. De breuk tussen de vriend, inmiddels terug van het front, en de vrouw had verder uitgediept gemogen. Het enige dat het publiek meekrijgt van die scheiding is dat Gerd geen wijs kon worden van het gekrabbel in het dagboek.